

7/A ve 7/B MALİYET HESAPLARI ve DÖNEMSONU İŞLEMLERİ

Murat TAŞCI (*) Yasin CEBECİ (**)

1 - GİRİŞ

Maliyet hesapları, mal ve hizmetlerin planlanan biçim ve niteliğe getirilmesi için yapılan giderlerin toplandığı ve maliyet unsurlarına dönüştürülerek izlendiği hesaplardır.

Ticaret işletmeleri ticari faaliyetinin maliyetini bu hesaplar sayesinde tespit ederek, gelir tablosunun faaliyet giderleri kısmına aktararak, dönem kar/zararının hesaplanmasında işe yarar. Üretim işletmeleri de faaliyet giderlerinin yanı sıra ürettikleri mal ya da hizmetin maliyetinin tespitinde bu bölümde yer alan hesapları kullanırlar. Elde edilen üretim maliyeti bu hesaplardan ilgili gelir tablosu hesaplarına yansıtılır.

Bu çalışmamızda maliyet hesaplarının işleyişini ve dönem sonu işlemlerini açıklayacağız.

2- TEKDÜZEN MUHASEBE SİSTEMİ ve MALİYET HESAPLARI

2.1- Tekdüzen Hesap Planında Maliyet Hesapları

Tekdüzen Muhasebe Sistemi olarak bilinen 1 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinde maliyet hesapları iki seçenek halinde 7/A ve 7/B olarak sunulmuştur. 7/A seçeneğinde giderler defter-i kebirde fonksiyon esasına göre, 7/B seçeneğinde ise çeşit esasına göre belirlenmiştir. Bu suretle, işletmelere giderlerin bölümlenmesinde ve defter-i kebirde izlenmesinde kendi organizasyon yapılarına, büyüklüklerine ve ihtiyaçlarına göre düzenleyebilmeleri için kolaylık sağlanmış, farklı maliyet hesaplama yöntemlerine uyulabilmesi açısından da geniş bir esneklik tanınmıştır.

(*) Vergi Denetmen Yardımcısı

(**) Vergi Denetmen Yardımcısı

2.1.1- 7/A Seçeneğindeki Maliyet Hesapları

Ek mali tabloları düzenlemek durumunda olan üretim ve hizmet işletmeleri için özellikle zorunlu olarak önerilen 7/A seçeneğinde; giderler, esas defterlerde fonksiyon esasına göre belirlenmiştir. Eş zamanlı kayıt yönteminin kullanılması önerilen bu uygulamada, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına “Fonksiyon Esasına” göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir. Gider çeşitlerinin izleneceği yardımcı defter kayıtlarının, giderlerin ait oldukları gider yerlerini de gösterecek şekilde tutulması durumunda, yöntem amacına uygun biçimde yürütülmüş olacaktır. Bu kayıt yönteminde; giderler eş zamanlı olarak aynı anda hem fonksiyonlarına, hem çeşitlerine hem de ilgili gider yerlerine göre izlendiğinden; muhasebe kayıtlarının azaltılmasına ve her kademeden üretim ve hizmet maliyetlerinin belli bir düzen içinde oluşturulmasına olanak sağlamaktadır.

7/A seçeneğine ilişkin defter-i kebir hesapları aşağıdaki gibidir:

(7/A Maliyet Hesapları)**70- Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesapları**

700- Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesapları

701- Maliyet Muhasebesi Yansıtma Hesabı

71- Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri

710- Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri

711- Direkt İlk Madde ve Malzeme Yansıtma Hesabı

712- Direkt İlk Madde ve Malzeme Fiyat Farkı

713- Direkt İlk Madde ve Malzeme Miktar Farkı

72- Direkt İşçilik Giderleri

720- Direkt İşçilik Giderleri

721- Direkt İşçilik Giderleri Yansıtma Hesabı

722- Direkt İşçilik Ücret Farkları

723- Direkt İşçilik Süre (Zaman) Farkları

73- Genel Üretim Giderleri

730- Genel Üretim Giderleri

731- Genel Üretim Giderleri Yansıtma Hesabı

732- Genel Üretim Giderleri Bütçe Farkları

733- Genel Üretim Giderleri Verimlilik Farkları

734- Genel Üretim Giderleri Kapasite Farkları

74- Hizmet Üretim Maliyeti

740- Hizmet Üretim Maliyeti

741- Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma Hesabı

742- Hizmet Üretim Maliyeti Fark Hesapları

75- Araştırma ve Geliştirme Giderleri

750- Araştırma ve Geliştirme Giderleri

751- Araştırma ve Geliştirme Giderleri
Yansıtma Hesabı

752- Araştırma ve Geliştirme Gider Farkları

76- Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri

760- Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri

761- Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri
Yansıtma Hesabı

762- Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri
Fark Hesabı

77- Genel Yönetim Giderleri

770- Genel Yönetim Giderleri

771- Genel Yönetim Giderleri Yansıtma Hesabı

772- Genel Yönetim Gider Farkları Hesabı

78- Finansman Giderleri

780- Finansman Giderleri

781- Finansman Giderleri Yansıtma Hesabı

782- Finansman Giderleri Fark Hesabı

7/A seçeneğinde yer alan maliyet hesap gruplarının her biri defter-i kebir hesabı düzeyinde GİDER, YANSITMA, FARK hesapları olarak bölümlendirilmiştir. **Gider Hesapları** dönem içinde yapılan ve tahakkuk ettirilen giderlerin izlendiği hesaplardır. **Gider Yansıtma Hesapları** belirlenen giderlerin ilgili hesaplara yansıtılmasında kullanılan hesaplardır. **Fark Hesapları** ise önceden belirlenen maliyet yöntemlerinin uygulanması halinde fiili giderler ile önceden belirlenen giderler arasındaki farkların kaydedilmesi amacıyla kullanılan hesaplardır. Standart maliyet yönteminin kullanılması halinde, önceden belirlenen giderler yansıtma hesaplarında; gerçekleşen giderler gider hesaplarında ve önceden belirlenen giderler ile gerçek giderler arasındaki farklar ise fark hesaplarında izlenir. Fiili maliyet sisteminin uygulanması durumunda yansıtma hesapları tutarı fiili giderler tutarı kadar olacağından fark hesapları söz konusu olmamaktadır.

7/A seçeneğinde maliyet hesaplarının işleyişi:

70 MALİYETİ MUHASEBESİ BAĞLANTI HESAPLARI

Bu grupta yer alan hesaplar genel muhasebe ile maliyet muhasebesinin birbirinden ayrı olarak yürütülmesinin istenmesi durumunda, genel muhasebe ile maliyet muhasebesi arasında bağlantıların kurulmasını sağlamak amacıyla kullanılır.

700. Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesabı:

Genel Muhasebe ile maliyet muhasebesi arasında bağlantıyı sağlayan ve genel muhasebe tarafından tutulan hesaptır.

Maliyet muhasebesinin genel muhasebeden ayrı izlendiği durumlarda maliyetlerle ilgili giderler genel muhasebe tarafından bu hesaba borç kaydedilir.

İşleyişi: Maliyetle ilgili tüm giderler tahakkuk ettikçe bu hesaba borç, ilgili aktif ve pasif hesaplara alacak kaydedilir. Maliyet dönemleri sonunda maliyet muhasebesi tarafından genel muhasebeye bildirilen veriler bu hesabın alacağına, ilgili hesapların borcuna kaydedilir.

701. Maliyet Muhasebesi Yansıtma Hesabı:

Genel Muhasebe ile maliyet muhasebesi arasında bağlantıyı sağlayan ve maliyet muhasebesi tarafından tutulan ve "700- Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesabı"nın borcuna kaydedilen giderlerin, maliyet muhasebesince ilgili hesaplara aktarılmasını sağlayan hesaptır.

İşleyişi: Genel muhasebede "700- Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesabı"nın borcuna kaydedilen giderler genel muhasebeden gelen belgeler doğrultusunda maliyet muhasebesinde bu hesabın alacağına, fonksiyonel gider hesaplarının borcuna kaydedilir. Maliyet muhasebesinden genel muhasebeye aktarılan tutarlar ise bu hesabın borcuna, ilgili fonksiyonel gider yansıtma hesaplarının alacağına kaydedilir.

71 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ

Bu grupta yer alan hesaplar, üretilen mamulün bünyesine ana madde olarak katılan ve hangi maddeden ne kadar tüketildiği, ekonomik bakımdan ayrı olarak izlenebilen ilkmadde ve malzemelerle ilgili gider, yansıtma ve fark hesaplarını kapsar.

710. Direkt İlkmadde ve Malzeme Giderleri:

Bu giderler, esas üretim gider yerleri ile ilgili olup, mamulün bünyesine giren, mamulün temel ögesini oluşturan ve mamulün bünyesine doğrudan yüklenebilen maddelerin kullanımı fiili tutarlarla bu hesapta izlenir. Üretimde kullanılmayan ve satılan ilk madde ve malzemenin maliyeti bu hesapta izlenmez.

İşleyişi: Dönem içinde üretimde kullanılmak üzere ana ve yardımcı üretim yerlerinde ambardan çekilen direkt maddeler bu hesabın borcuna, "150- İlkmadde ve Malzeme Hesabı"nın alacağına kaydedilir. Eş zamanlı kayıt sistemi uygulayan işletmelerde giderlerin tahakkuk kaydının yapılmasını sağlamak üzere düzenlenen fişte, gider çeşidi ile gider yeri kodunun yazılması esastır.

Hesapla ilgili yapılan düzeltmeler hesabın alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap, "711- Direkt İlk madde ve Malzeme Yansıtma Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır.

711. Direkt İlkmadde ve Malzeme Yansıtma Hesabı:

Fiili maliyet yönteminin uygulandığı durumlarda "710- Direkt İlkmadde ve Malzeme Giderleri Hesabı"nın borcuna gider çeşidi olarak kaydedilen giderler ile, önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, önceden hesaplanmış giderler, maliyet unsuru olarak bu hesabın alacağı karşı-

lığında “151- Yarı Mamüller-Üretim Hesabı”na borç kaydedilir. Dönem sonlarında “710- Direkt İlkmadde ve Malzeme Giderleri Hesabı” ile karşılaştırılarak kapatılır.

712. Direkt İlkmadde ve Malzeme Fiyat Farkı:

Önceden saptanmış maliyet hesaplama yöntemlerinin uygulandığı durumlarda fiili direkt ilkmadde ve malzeme giderleri ile önceden saptanmış ve maliyetlere yüklenmiş, direkt ilkmadde ve malzeme giderleri arasındaki olumlu veya olumsuz fiyat farklarının izlendiği hesaptır. Olumsuz fiyat farkları bu hesabın borcuna, olumlu fiyat farkları ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap ilgili stok ve satış maliyet hesaplarına aktararak kapatılır.

713. Direkt İlkmadde ve Malzeme Miktar Farkı:

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda fiili direkt ilkmadde ve malzeme giderleri ile önceden saptanmış direkt ilkmadde ve malzeme giderleri arasındaki olumlu veya olumsuz miktar farklarının kaydedildiği hesaptır. Olumsuz miktar farkları hesabın borcuna, olumlu farklar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonunda bu hesap ilgili stok ve satış maliyet hesaplarına aktararak kapatılır.

72 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ

Bu grup bir mal veya hizmetin üretim maliyetine doğrudan doğruya verilebilen işçilik giderleri ile ilgili gider, yansıtma ve fark hesaplarından oluşur.

720. Direkt İşçilik Giderleri Hesabı:

Bu giderler esas üretim gider yerleri ile ilgili olup, belli bir mamul veya hizmetin üretim maliyetine doğrudan doğruya yüklenebilen işçilik giderlerini kapsar. Bu giderler hangi mamul veya mamul grubu için harcandığı izlenebilen ve herhangi bir dağıtım anahtarına gerek duymadan, işçi başına düşen çalışma süresi ölçülebilen işçilik giderlerinden oluşur.

721. Direkt İşçilik Giderleri Yansıtma Hesabı:

Fiili maliyet yönteminin uygulandığı durumlarda “720- Direkt İşçilik Giderleri Hesabı”nın borcuna gider çeşidi olarak kaydedilen giderler ile önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda önceden saptanmış direkt işçilik giderleri, maliyet unsuru olarak bu hesabın alacağı karşılığında “151- Yarı Mamüller Üretim Hesabı”na borç kaydedilir.

Fiili maliyet yönteminin uygulandığı işletmelerde üretim yapılmayan işçilikler olağan durumlarda bu hesabın alacağı karşılığı “680- Çalışmayan Kısım Giderleri Hesabı”nın borcuna aktarılır.

722. Direkt İşçilik Ücret Farkları:

Önceden saptanmış maliyet hesaplama yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, fiili direkt işçilik giderleri ile önceden saptanmış ve maliyetlere yüklenmiş direkt işçilik giderleri arasındaki olumlu veya olumsuz ücret farklarının izlendiği hesaptır.

Olumsuz ücret farkları bu hesabın borcuna, olumlu ücret farkları ise alacağına kaydedilir. Bu hesap dönem sonlarında ilgili stok ve satış maliyeti hesaplarına aktararak kapatılır.

723. Direkt İşçilik Süre (Zaman) Farkları:

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda fiili giderler ile önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz süre (zaman) farklarının kaydedildiği hesaptır.

Olumsuz süre farkları bu hesabın borcuna olumlu süre farkları ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap ilgili stok ve satış maliyeti hesaplarına aktarılarak kapatılır.

73 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ

Bu grup işletmenin üretimi ve bu üretime bağlı hizmetler için yapılan direkt ilk madde ve malzeme ve direkt işçilik dışında kalan giderlerle ilgili gider, yansıtma ve fark hesaplarından oluşur.

730. Genel Üretim Giderleri:

İşletmenin üretimi ve bu üretime bağlı hizmetler için yapılan direkt işçilik ve direkt ilkmadde ve malzeme dışında kalan giderlerin izlendiği hesaptır.

Bu giderlerin;

- Üretim ve hizmet maliyeti ile ilgili bir gider niteliğini taşıması,
- Çeşit ve değer yönü ile doğrudan doğruya değil ancak dağıtım yoluyla üretim ve hizmet maliyetlerine yansıtılabilir nitelikte olması, gerekir.

Tahakkuk eden giderler bu hesabın borcuna kaydedilir. Dönem sonlarında "731- Genel Üretim Giderleri Yansıtma Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır.

731. Genel Üretim Giderleri Yansıtma Hesabı:

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, önceden saptanmış genel üretim giderleri,

Fiili maliyet yönteminin uygulandığı durumlarda, "730- Genel üretim Giderleri Hesabı"nın borcuna kaydedilen giderleri, bu hesabın alacağı karşılığı "151- Yarı Mamuller Üretim Hesabı" ile diğer aktif, gider ve zarar hesaplarına borç kaydedilir.

732. Genel Üretim Giderleri Bütçe Farkları:

Fiili üretim genel giderleri ile maliyetlere yüklenen önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz bütçe farklarının izlendiği hesaptır.

Olumsuz farklar hesabın borcuna olumlu farklar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap ilgili stok ve satış maliyeti hesaplarına aktarılarak kapatılır.

733. Genel Üretim Giderleri Verimlilik Farkları:

Fiili üretim genel giderleri ile maliyetlere yüklenen önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz verimlilik farklarının izlendiği hesaptır.

Olumsuz farklar hesabın borcuna olumlu farklar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap ilgili stok ve satış maliyeti hesaplarına aktarılarak kapatılır.

734. Genel Üretim Giderleri Kapasite Farkları:

Fiili üretim genel giderleri ile maliyetlere yüklenen önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz kapasite farklarının izlendiği hesaptır.

Olumsuz farklar hesabın borcuna olumlu farklar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap ilgili stok ve satış maliyeti hesaplarına aktarılarak kapatılır.

74 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ

Bu grup hizmet işletmeleri ile ilgilidir. Hizmet işletmelerinde 71, 72 ve 73 gruplarda yer alan he-

saplar kullanılmaz. Bu hesaplar yerine bu gruptaki hesaplar kullanılır. Hizmet işletmelerinin üretim maliyetlerinin izlenmesinde kullanılan hesaplar bu grupta yer alır.

740. Hizmet Üretim Maliyeti:

Hizmet işletmelerinde üretilen hizmetler için yapılan giderlerin fiili tutarları bu hesabın borcuna kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap "741- Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma" hesabı ile karşılaştırılarak kapatılır.

741. Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma Hesabı:

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, önceden saptanmış hizmet maliyetini oluşturan giderler, fiili maliyet yönteminin uygulandığı durumlarda "740- Hizmet Üretim Maliyeti Hesabı"nın borcuna kaydedilen tutarları bu hesabın alacağı karşılığı "622- Satılan Hizmet Maliyeti Hesabı"nın borcuna aktarılır. Dönem sonlarında bu hesap "740- Hizmet Üretim Maliyeti Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır.

742. Hizmet Üretim Maliyeti Fark Hesapları:

Hizmet üretim maliyetlerinin fiili tutarları ile önceden saptanmış hizmet üretim maliyeti arasındaki olumlu veya olumsuz farkların izlendiği hesaptır. Olumsuz farklar hesabın borcuna, olumlu farklar hesabın alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap "622 Satılan Hizmet Maliyeti Hesabına" aktarılarak kapatılır.

75. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ:

Bu grup araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile ilgili gider, yansıtma ve fark hesaplarından oluşur.

750. Araştırma ve Geliştirme Giderleri:

Üretime devam olunan mamullerin maliyetlerini düşürmek, satışlarını arttırmak, bulunan yeni üretim çeşitlerinin işletmede kullanılmakta olan yöntem ve işlemlerini geliştirmek ya da yeni yöntem ve işlemler bulmak, üretimde kullanılan teçhizatın yenilerinin ve mevcutlarının geliştirilmesine ilişkin araştırmalar yapmak, satış ve pazarlama faaliyetlerini geliştirmek ve diğer bir deyişle ticari alana uygulanması için yapılan giderlerin kaydedildiği hesaptır.

Aktifleştirilmeyen araştırma ve geliştirme giderleri ile aktifleştirilmiş olanlardan bu döneme isabet eden itfa payları bu hesabın borcuna kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap, "751- Araştırma ve Geliştirme Giderleri Yansıtma Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır.

751. Araştırma ve Geliştirme Giderleri Yansıtma Hesabı:

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, önceden saptanmış araştırma ve geliştirme giderleri fiili maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda "750- Araştırma Geliştirme Giderleri Hesabı"nın borcuna kaydedilen tutarlar bu hesabın alacağı karşılığı, sonuç hesaplarında "630- Araştırma ve Geliştirme Giderleri" veya ilgili aktif hesaplara borç kaydedilir. Bu hesap, dönem sonlarında "750- Araştırma ve Geliştirme Giderleri Hesabı"yla kapatılır.

752. Araştırma ve Geliştirme Gider Farkları:

Araştırma ve geliştirme fiili giderleri ile önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz farkların izlendiği hesaptır.

Olumsuz farklar hesabın borcuna olumlu farklar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap "630- Araştırma ve Geliştirme Giderleri Hesabı"na aktarılarak kapatılır.

76 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ

Bu grup; pazarlama, satış ve dağıtım faaliyetleri ile ilgili gider, yansıtma ve fark hesaplarından oluşur.

760. Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri:

Mamulün stoklara verildiği ve hizmetin tamamlandığı andan itibaren bu mal ve hizmetlerin alıcılara teslimine kadar yapılan giderler bu hesaba borç kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap, "761- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Yansıtma Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır.

761. Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Yansıtma Hesabı:

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda önceden saptanmış pazarlama, satış ve dağıtım giderleri ile, fiili maliyet yönteminin uygulandığı durumlarda "760- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Hesabı"nın borcuna kaydedilen giderler bu hesabın alacağı karşılığı "631- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Hesabı"na devredilir.

Dönem sonlarında bu hesap, "760- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır.

762. Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Fark Hesabı:

Pazarlama giderlerinin fiili tutarları ile önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz farkların izlendiği hesaptır.

Olumsuz farklar hesabın borcuna olumlu farklar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap "631- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Hesabı"na aktarılarak kapatılır.

77 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ:

Bu grup yönetim fonksiyonu ile ilgili gider, yansıtma ve fark hesaplarından oluşur.

770. Genel Yönetim Giderleri:

Bir işletmenin yönetim fonksiyonları, işletme politikasının tayini, organizasyon ve kadro kuruluşu, büro hizmetleri, kamu ilişkileri, güvenlik, hukuk işleri, personel işleri, kredi ve tahsilatı da kapsayan muhasebe ve mali işler servislerin giderleri bu hesaba borç kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap, "771- Araştırma ve geliştirme Giderleri Yansıtma Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır.

771. Genel Yönetim Giderleri Yansıtma Hesabı:

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, önceden saptanmış genel yönetim giderleri,

Fiili maliyet yönteminin uygulandığı durumlarda "770- Genel Yönetim Giderleri Hesabı"nın borcuna kaydedilen giderleri hesabın alacağı karşılığı "632- Genel Yönetim Giderleri Hesabı"na borç kaydedilir. Bu hesap, dönem sonlarında "770- Genel Yönetim Giderleri Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır.

772. Genel Yönetim Gider Farkları Hesabı:

Fiili genel yönetim giderleri ile önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz farklar bu hesaba alınır ve dönem sonlarında "632- Genel Yönetim Giderleri Hesabı"na aktarılarak kapatılır.

78 FİNANSMAN GİDERLERİ:

Bu grupta işletmenin borçlandığı tutarlarla ilgili olarak katlanılan ve varlıkların maliyetine eklenmemiş bulunan faiz ve benzeri giderlerle, yansıtma ve fark hesapları yer alır.

780. Finansman Giderleri Hesabı:

İşletme faaliyetlerinin aksamadan yürütülebilmesi amacıyla borçlanılan tutarlarla ilgili faiz, kur farkları, komisyon ve benzeri giderler bu hesaba borç kaydedilir.

781. Finansman Giderleri Yansıtma Hesabı:

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, önceden saptanmış finansman giderleri ile fiili maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda "780- Finansman Giderleri Hesabı"nın borcuna kaydedilen giderler bu hesabın alacağı karşılığında sonuç hesaplarındaki "66- Finansman Giderleri" grubunun ilgili hesabına borç kaydedilir.

782. Finansman Giderleri Fark Hesabı:

Finansman Giderlerinin fiili tutarları ile önceden saptanmış tutarları arasındaki olumlu ya da olumsuz farkların izlendiği hesaptır.

Olumsuz farklar hesabın borcuna olumlu farklar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonunda bu hesap "66- Finansman Giderleri" grubunun ilgili hesabına aktarılarak kapatılır.

7/A seçeneğindeki maliyet hesaplarının genel özelliklerini şöyle sıralayabiliriz:

- Bu seçenekte giderler defter-i kebirde "fonksiyon esasına" göre bölümlenmiştir. Gider çeşitleri ve gider yerleri de yardımcı defterlerde izlenmektedir. Gider çeşitlerinin ve gider yerlerinin kod numaraları aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Gider Çeşitleri

- 0- İlk madde ve malzeme giderleri
- 1- İşçi ücret ve giderleri
- 2- Memur ücret ve giderleri
- 3- Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler
- 4- Çeşitli giderler
- 5- Vergi resim ve harçlar
- 6- Amortisman ve Tükenme payları
- 7- Finansman giderleri

Gider Yerleri (10-99) (Her işletme kendi organizasyon yapısına uygun olarak gider yerlerini kodlayacaktır.)

- Esas üretim gider yerleri
- Yardımcı üretim gider yerleri
- Yardımcı hizmet gider yerleri
- Yatırım gider yerleri
- Üretim yerleri yönetimi gider yerleri
- Araştırma ve geliştirme gider yerleri
- Pazarlama satış ve dağıtım gider yerleri
- Genel yönetim gider yerleri
- Eş zamanlı kayıt sistemi benimsenmiştir. Giderler doğdukları anda, ilgili fonksiyonel gider hesaplarına

kaydedilirken, aynı anda gider çeşitleri hesaplarına ve gider yeri hesaplarına da kaydedilmektedir. Giderin doğuş anında muhasebe kaydı yapılırken, söz konusu giderin türü, hangi sorumluluk merkezine ait olduğunun belirlenmesi ve buna göre ait olduğu fonksiyonel gider hesabına kaydedilmesi gerekir.

- Giderler maliyetlere yansıtma hesapları aracılığı ile aktarılmaktadır. Fiili maliyet yönteminde ilgili fonksiyonel gider hesaplarının borcunda bir ay içinde toplanan tutarlar esas alınarak, giderler ay sonlarında; yansıtma hesaplarının alacağı, ilgili maliyet hesaplarının borcu karşılığında maliyetlere yansıtılır.(Standart maliyet yönteminin uygulanması durumunda maliyetlere aktarılan tutarlar standart maliyetler olur.) Fonksiyonel gider hesapları ile bunların yansıtma hesapları yıl sonunda karşılaştırılarak kapatılır.

- Tekdüzen Muhasebe Sistemi maliyet hesaplarının izlenmesinde hesap ayrılığı sistemini benimsemiştir. Maliyet hesaplarında giderlerin bütünlüğü korunmuş ve işletmenin esas faaliyeti ile ilişkili olan ve üretim maliyetine verilmeyen dönemin faaliyet giderleri ve finansman giderleri de maliyet hesapları grubunda izlenmiştir. Ancak aynı hesaplar genel muhasebede 6 grupta sonuç hesaplarında da yer almıştır. Böylece hem maliyet muhasebesinde hem de genel muhasebede kodlanmak suretiyle maliyet hesapları ile genel muhasebe hesapları birbirinden ayrılmıştır.

- Tekdüzen Muhasebe Sistemi firmalar için "Bağımsız Maliyet Muhasebe Sistemini" de getirmiştir. Nitekim 700 ve 701 numaralı hesaplar bu amaç için açılmıştır. İsteyen firmalar maliyet muhasebesi hesapları ile genel muhasebe hesaplarını hiç karşılaştırmayabilirler. Bu yöntemi seçenler; genel muhasebe bölümünde "700" numaralı hesabı maliyet muhasebesi bölümünde ise "701" numaralı hesabı çalıştırır. Yıl sonunda bu hesaplar karşılıklı olarak kapatılır.

2.1.2- 7/B Seçeneğindeki Maliyet Hesapları

Ek mali tabloları düzenlemek zorunda olmayan ticaret işletmeleri, küçük hizmet işletmeleri ve küçük üretim işletmelerinden isteyenler, giderlerin izlenmesinde bu seçeneği uygulayabilirler.

Bu uygulamada; giderler defter-i kebirde maliyet dönemi boyunca çeşit esasına göre izlenir. Maliyet çıkarma dönemlerinde, söz konusu giderler gider dağıtım tablosu aracılığıyla fonksiyonlarına dönüştürülerek ilgili gider yerlerine ve hizmet veya mamul maliyetlerine veya sonuç hesaplarına aktarılır.

Gider çeşitlerinin fonksiyonlarına dönüştürülmesinde ve ilgili gider yerlerine yüklenmesinde, işletmeler isterlerse gider çeşidi hesaplarından ilgili gider yerlerine ve fonksiyonel gider hesaplarına aktarmalar yapılmasını gerektirecek kayıt düzenini seçerler. İsterlerse, eş zamanlı kayıt düzenini bu seçenek için de kullanarak yardımcı defterlerde fonksiyonel gider hesaplarını ve gider yerlerini izleyebilirler. Bu suretle gider çeşitleri tahakkuk ettikçe ilgili defter-i kebir hesaplarında izlenirken; aynı anda yardımcı defterlerde fonksiyonlarına göre izlenip eş zamanlı olarak gider yerlerine aktarılabilir.

7/B seçeneğine ilişkin defter-i kebir hesapları aşağıdaki gibidir:

(7/B Maliyet Hesapları)

790. İlk Madde ve Malzeme Giderleri

791. İşçi Ücret ve Giderleri

792. Memur Ücret ve Giderleri

793. Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler

- 794. Çeşitli Giderler
- 795. Vergi, Resim ve Harçlar
- 796. Amortismanlar ve Tükenme Payları
- 797. Finansman Giderleri
- 798. Gider Çeşitleri Yansıtma Hesabı
- 799. Üretim Maliyet Hesabı

7/B seçeneğindeki maliyet hesaplarının işleyişi:

Giderler tahakkuk ettikçe dönem boyunca 790-797 no.lu çeşit esasına göre bölümlenmiş ilgili gider hesaplarının borcuna kaydedilir.

Üretim ve hizmet işletmelerinde, maliyet çıkarma dönemlerinde düzenlenen gider dağıtım tablosu sonucuna göre fonksiyonlarına ve gider yerlerine göre gruplanan çeşit hesaplarının toplam tutarları, "798- Gider Çeşitleri Yansıtma Hesabı" alacağı ile "799- Üretim Maliyet Hesabı"na ve "630- Araştırma ve Geliştirme Giderleri", "631- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri", "632- Genel Yönetim Giderleri", "66- Finansman Giderleri" grubunun ilgili hesabına, "680- Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları" hesaplarının ilgili olanlarına veya aktifleşmesi gereken tutarlar ise ilgili aktif hesaplarının borcuna kaydedilir. Dönem sonlarında "799- Üretim Maliyet Hesabı", üretim işletmelerinde 151- Yarı Mamuller Üretim" ve "152- Mamuller" hesaplarına, hizmet işletmelerinde ise "622- Satılan Hizmet Maliyeti Hesabı"na devredilerek kapatılır.

Ticaret işletmelerinde ise dönem boyunca gider çeşitleri hesabının borcuna kaydedilen tutarlar, dönem sonlarında fonksiyonlarına dönüştürülerek sonuç hesapları arasında yer alan 630, 631, 632 hesapları ile 66- Finansman Giderleri Grubu" ilgili hesabının borcuna, "798- Gider Çeşitleri Yansıtma Hesapları"nın alacağına yazılır. 798 ve 799 no.lu hesaplar dönem sonlarında karşılaştırılarak kapatılır.

3- UYGULAMA ÖRNEKLERİ

X A.Ş.'nin dönem içinde gerçekleştirdiği işlemler aşağıdaki gibidir

1-) İlk madde ve malzeme alımı için 2.000,00-YTL tutarında avans vermiştir.

2-)Şık 1'de verilen 6.000,00.-YTL maliyet bedelli ilk madde ve malzemeler teslim alınmış, avansın mahsubundan sonraki tutar nakden ödenmiştir. (İlk madde malzemenin 4.500,00-YTL'si hammadde, 600,00.-YTL'si yardımcı malzeme 100,00.-YTL'si işletme malzemesi, 400,00.-YTL'si ambalaj malzemesi kalanı da diğer malzemedir.)

3-) Üretimde kullanılmak üzere ambardan 3.000,00.-YTL'lik hammadde, 300,00.-YTL'lik yardımcı malzeme, 50,00.-YTL'lik işletme malzemesi, pazarlama, satış ve dağıtım servisinde kullanılmak üzere 40,00.-YTL'lik ambalaj malzemesi çekilmiştir.

4-) Üretimle ilgili olarak dışarıya yaptırılan işler için toplam 360,00.-YTL çekle ödenmiştir.

5-) İşletme faaliyetlerini yürütmek ve üretimini gerçekleştirmek amacıyla çalıştırılan işçiler için tahakkuk ettirilen brüt ücret tutarı 30.000,00.-YTL'dir. (Bu ücrete ait sosyal sigorta primi işçi payı 4.200,00.-YTL, işveren payı 6.000,00.-YTL, gelir vergisi 6.250,00.-YTL, damga vergisi 120,00.-YTL, çeşitli fonlar 500,00.-YTL olarak hesaplanmıştır.)

6-) İşletme faaliyetlerini yürütmek, üretim ve hizmetleri gerçekleştirmek amacıyla aylıklı yönetici ve büro personeli için tahakkuk ettirilen aylık brüt ücret tutarı 12.000,00.-YTL'dir. (Bu ücrete ait sosyal sigortalar işçi payı 1.680,00.-YTL, işveren payı 2.400.-YTL, gelir vergisi 2.500,00.-YTL, damga vergisi 48,00.-YTL, çeşitli fonlar 202,00.-YTL olarak hesaplanmıştır.)

7-) Dışarıdan sağlanan elektrik, su, gaz, bakım-onarım, haberleşme, nakliye ve diğer fayda ve hizmetler için 1.200,00.-YTL nakden ödenmiştir.

8-) Cari dönemle ilgili olarak nakden ödenen sigorta gideri 750,00.-YTL, kira gideri 900,00.-YTL, yolluk gideri 120,00.-YTL, icra gideri 60,00.-YTL, noter gideri 40,00.-YTL'dir.

9-) 670,00.-YTL tutarında emlak vergisi nakden ödenmiştir.

10-) Maddi duran varlıklar ile ilgili olarak 3.000,00.-YTL , maddi olmayan duran varlıklar ile ilgili olarak 1.000,00.-YTL amortisman ayrılmıştır.

11-) Kısa vadeli krediler için 1.500,00.-YTL, uzun vadeli krediler için 2.000,00.-YTL faiz tahakkuk etmiştir.

12-) Yurtdışından alınan uzun vadeli kredi için 3.200,00.-YTL kur farkı tahakkuk etmiştir. Kısa vadeli borç temini için 400,00.-YTL, hammadde alışı için 500,00.-YTL, ticari malların pazarlanması için 100,00.-YTL komisyon çekle ödenmiştir.

13-) Aşağıdaki ek bilgileri göz önünde bulundurarak, çeşit esasına göre izlenen giderlerin, maliyet dönemi sonunda, ilgili maliyet ve fonksiyonel gider hesaplarına aktarılması istenmektedir.

EK BİLGİLER:

1) 790 İlk Madde ve Malzeme Giderleri	3.750,00.-YTL
-Direkt ilk madde ve malzeme	3.360,00.-YTL
-Endirekt malzeme	50,00.-YTL
-Ambalaj malzemesi	40,00.-YTL
2) 791 İşçi Ücret ve Giderleri	36.000,00.-YTL
-Direkt işçi ücretleri	20.000,00.-YTL
-Endirekt işçi ücretleri	6.000,00.-YTL
-Araştırma ve geliştirme bölümünde çalışan işçi ücret giderleri	1.000,00.-YTL
-Pazarlama satış ve dağıtım bölümünde çalışan işçi ücretleri	2.000,00.-YTL
-Genel yönetim işlerinde çalışan işçi ücretleri	7.000,00.-YTL
3) 792. Memur Ücret ve Giderleri	14.000,00.-YTL
(Tümü genel idare ile ilgilidir)	
4) 793 Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler	1.300,00.-YTL
-Üretimle ilgili olan kısmı	700,00.-YTL
-Pazarlama ile ilgili olan kısmı	200,00.-YTL
-Genel İdare ile ilgili olan kısmı	400,00.-YTL

5) 794 Çeşitli Giderler

-Üretimle ilgili olan kısmı 300,00.-YTL

-Pazarlama ile ilgili olan kısmı 150,00.-YTL

-Genel İdare ile ilgili olan kısmı 1.420,00.-YTL

6) 795 Vergi, Resim ve Harçlar 670,00.-YTL

-Üretim atölyesine ait kısmı 220,00.-YTL

-Araştırma ve geliştirme bölümüne ait kısmı 130,00.-YTL

-Pazarlama, satış ve dağıtım bölümüne ait kısmı 110,00.-YTL

-Genel yönetim bölümüne ait kısmı 210,00.-YTL

7) 796 Amortisman ve Tükenme Payları 4.000,00.-YTL

-Üretim atölyesine ait kısmı 800,00.-YTL

-Araştırma ve geliştirme bölümüne ait kısmı 300,00.-YTL

-Pazarlama, satış ve dağıtım bölümüne ait kısmı 140,00.-YTL

-Genel yönetim bölümüne ait kısmı 2.760,00.-YTL

8) 797 Finansman Giderleri 7.100,00.-YTL

-Kısa vadeli borçlanmayla ilgili 1.900,00.-YTL

-Uzun vadeli borçlanmayla ilgili 5.200,00.-YTL

14-) Şık 13'de üretim maliyeti hesabına kaydedilen tutarın 25.000,00.-YTL'lik kısmı mamul, 6.000,00.-YTL'lik kısmı yarı mamul, kalanı ise üretim artıklarıyla ilgili hesaba aktarılacaktır.

15-) Maliyet bedeli 20.000,00.-YTL olan mamul peşin bedelle 30.000,00.-YTL'ye satılmıştır.

16-) 7. grupta çeşitlerine göre izlenen gider hesapları ve yansıtma hesaplarının kapanış kayıtlarını yapın.

17-) 6. grupta izlenen satılan mamul maliyeti ile fonksiyonel esasa dönüştürülen giderleri ilgili sonuç hesabına aktarın.

İSTENİLENLER:

1-7/B seçeneğine göre gerekli muhasebe kayıtlarını yapın.

2- Aynı bilgilerden yararlanarak 7/A seçeneğinin hesap ayrılığı ve bölüm ayrılığı sistemlerine göre gerekli muhasebe kayıtlarının yapın.

(KDV ihmal edilecektir)

-7/B Seçeneğine göre gerekli muhasebe

kayıtları

1 _____ / _____

159 VERİLEN ŞİPARİŞ AVANSLARI

2.000,00

100 KASA

2.000,00

İlk madde ve malzeme siparişi avansı verilmesi

2 _____ / _____

150 İLK MADDE VE MALZEME

6.000,00

159 VERİLEN ŞİPARİŞ AVANSLARI

2.000,00

100 KASA

4.000,00

İlk madde ve malzemelerin teslim alınması ve avansın
Mahsubundan sonraki tutarın nakden ödenmesi

3 /

790 İLK MAD. VE MALZ. GİD. HES.

3.390,00

150 İLK MADDE VE MALZEME

3.390,00

Üretimde ve pazarlamada kullanılmak üzere ambardan
çekilen ilk madde ve malzemeler

-Hammadde 3.000

-Yardımcı malzeme 300

-İşletme malzemesi 50

-Ambalaj malzemesi 40

4 /

790 İLK MAD. VE MALZ. GİD. HES.

360,00

103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ

360,00

Üretimle ilgili olarak dışarıya yaptırılan işler için çekle ödeme yapılması

5 /

791 İŞÇİ ÜCRET VE GİDERLERİ

36.000,00

335 PERSONELE BORÇLAR

18.930,00

VEYA 381 GİDER TAHAKKUKLARI

360 ÖDENENÇEK VERGİ VE FONLAR

6.870,00

361 ÖDENECEK SOSYAL GÜZ. KES.

10.200,00

İşçilere ücret tahakkuk ettirilmesi

6 /

792 MEMUR ÜCRET VE GİDERLERİ

14.400,00

335 PERSONELE BORÇLAR

7.570,00

VEYA 381 GİDER TAHAKKUKLARI

360 ÖDENENÇEK VERGİ VE FONLAR

2.750,00

361 ÖDENECEK SOSYAL GÜZ. KES.

4.800,00

Aylıklı yönetici ve büro personeline ücret tahakkuk ettirilmesi

7	/	
793 DIŞARIDAN SAĞLANAN FAYDA VE HİZMETLER	1.200,00	
100 KASA		1.200,00
Dışarıdan sağlanan elektrik, su gaz, bakım-onarım, haberleşme, nakliye ve diğer hizmetler ve giderler için ödeme yapılması		
8	/	
794 ÇEŞİTLİ GİDERLER	1.870,00	
100 KASA		1.870,00
Sigorta, kira, yolluk, icra, noter gideri ödenmesi		
9	/	
795 VERGİ, RESİM VE HARÇLAR	670,00	
100 KASA		670,00
Emlak vergisinin ödenmesi		
10	/	
796 AMORTİSMAN VE TÜTENME PAYLARI	4.000,00	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		3.000,00
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		1.000,00
VEYA 373 MALİYET GİDER. KARŞ.		
Maddi ve maddi olmayan duran varlıklara amortisman ayrılması		
11	/	
797 FİNANSMAN GİDERLERİ	3.500,00	
303 UZUN VADELİ KRED. ANAPARA TAKSİT VE FAİZLERİ		2.000,00
309 DİĞER MALİ BORÇLAR		1.500,00
K.V. krediler için 1.500 YTL, U.V. krediler için 2.000 YTL faiz tahakkuk etmesi		
12/a	/	
797 FİNANSMAN GİDERLERİ	3.200,00	
309 DİĞER MALİ BORÇLAR		3.200,00
Yurtdışından alınan U.V. kredilere kur farkı tahakkuk ettirilmesi		

12/b	/	
793 DIŞARIDAN SAĞLANAN FAYDA VE HİZMETLER		100,00
797 FİNANSMAN GİDERLERİ		400,00
150 İLK MADDE VE MALZEME		500,00
103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖD. EMİRLERİ		1.000,00

K.V. borç temini için 400,00YTL, hammadde alışı için 500,00YTL, ticari malların Pazarlanması için 100,00YTL komisyon ödenmesi (çekle)

13	/	
799 ÜRETİM MALİYETİ		31.510,00
630 ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİD.		1.430,00
631 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞ. GİD.		2.640,00
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		26.190,00
660 KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ		1.900,00
661 UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ		5.200,00
680 ÇALIŞMAYAN KISIM GİDER VE ZARARLARI		220,00

798 GİDER ÇEŞİTLERİ YANSITMA HESAPLARI 69.090,00

Çeşit esasına göre izlenen giderlerin maliyet dönemi sonunda ilgili üretim ve fonksiyonel gider hesaplarına aktarılması

14	/	
151 YARI MAMÜL -ÜRETİM		6.000,00
152 MAMÜLLER		25.000,00
157 DİĞER STOKLAR		510,00

799 ÜRETİM MALİYETİ 31.510,00

Üretim maliyetinin dönem sonunda ilgili stok hesaplarına alınması

15/a	/	
620 SATILAN MAMÜL MALİYETİ		20.000,00

152 MAMÜLLERİ 20.000,00

Satılan mamulün maliyeti

15/b	/	
100 KASA		30.000,00

600 YURTIÇI SATIŞALAR 30.000,00

Satılan mamulün maliyeti

16 _____ / _____
798 GİDER ÇEŞİTLERİ YANSITMA 69.090,00

790 İLK MAD. VE MALZ. GİD. HES. 3.750,00
791 İŞÇİ ÜCRET VE GİDERLERİ 36.000,00
792 MEMUR ÜCRET VE GİDERLERİ 14.400,00
793 DIŞARIDAN SAĞLANAN FAYDA VE HİZMETLER 1.300,00
794 ÇEŞİTLİ GİDERLER 1.870,00
795 VERGİ, RESİM VE HARÇLAR 670,00
796 AMORTİSMAN VE TÜTENME PAYLARI 4.000,00
797 FİNANSMAN GİDERLERİ 7.100,00

7. grupta çeşit esasına göre izlenen gider hesapları ile
yansıtma hesaplarının kapatılması

17 _____ / _____
690 DÖNEM KARI VE ZARARI 57.580,00

620 SATILAN MAMÜLLERİN MALİYETİ 20.000,00
630 ARAŞTIRMA VE GEL. GİD. 1.430,00
631 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞ. GİDERLERİ 2.640,00
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 26.190,00
660 KISA VADELİ BORÇLANAM GİD. 1.900,00
661 UZUN VADELİ BORÇLANAM GİD. 5.200,00
680 ÇALIŞMAYAN KISIM GİD. VE ZAR. 220,00

6. grupta izlenen satılan mamul maliyeti ile fonksiyonel esasa
dönüştürülen giderlerin ve çalışılmayan kısım giderlerinin
ilgili sonuç (kar-zarar) hesabına aktarılması

_____ / _____

-7/A Seçeneğine göre gerekli muhasebe kayıtları (Hesap Ayrılığı Sistemi)

1 _____ / _____
159 VERİLEN ŞİPARİŞ AVANSLARI 2.000,00

100 KASA 2.000,00

İlk madde ve malzeme siparişi avansı verilmesi

2	/	
150 İLK MADDE VE MALZEME		6.000,00
159 VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI		2.000,00
100 KASA		4.000,00
İlk madde ve malzemelerin teslim alınması ve avasın mahsubundan sonraki tutarın nakden ödenmesi		
3	/	
710 DİREKT İLK MAD. VE MALZ. GİD.		3.000,00
730 GENEL ÜRETİM GİDERLER		350,00
760 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞ. GİD.		40,00
150 İLK MADDE VE MALZEME		3.390,00
Üretimde ve pazarlamada kullanılmak üzere ambardan çekilen ilk madde ve malzemeler		
-Hammadde	3.000	
-Yardımcı malzeme	300	
-İşletme malzemesi	50	
-Ambalaj malzemesi	40	
4	/	
710 DİREKT İLK MAD. VE MALZ. GİD..		360,00
103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ		360,00
Üretimle ilgili olarak dışarıya yaptırılan işler için çekle ödeme yapılması		
5	/	
720 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ		20.000,00
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ		6.000,00
750 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİD.		1.000,00
760 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞ. GİD.		2.000,00
770 GENEL YÖNETİĞM GİDERLERİ		7.000,00
335 PERSONELE BORÇLAR		18.930,00
VEYA 381 GİDER TAHAKKUKLARI		
360 ÖDENENÇEK VERGİ VE FONLAR		6.870,00
361 ÖDENECEK SOSYAL GÜZ. KES.		10.200,00
İşçilere ücret tahakkuk ettirilmesi		
6	/	

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	14.400,00	
335 PERSONELE BORÇLAR		7.570,00
VEYA 381 GİDER TAHAKKUKLARI		
360 ÖDENENÇEK VERGİ VE FONLAR		2.750,00
361 ÖDENECEK SOSYAL GÜZ. KES.		4.800,00
Aylıklı yönetici ve büro personeline ücret tahakkuk ettirilmesi		
7 _____ / _____		
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ	700,00	
760 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞ. GİD.	100,00	
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	400,00	
100 KASA		1.200,00
Dışarıdan sağlanan elektrik, su gaz, bakım-onarım, haberleşme, nakliye ve diğer hizmetler ve giderler için ödeme yapılması		
8 _____ / _____		
730 GENEL ÜRETİM	300,00	
760 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞ. GİD.	150,00	
770 GENEL YÖNETİM GİD.	1.420,00	
100 KASA		1.870,00
Sigorta, kira, yolluk, icra, noter gideri ödenmesi		
9 _____ / _____		
730 GENEL ÜRETİM	220,00	
750 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİD.	130,00	
760 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞ. GİD.	110,00	
770 GENEL YÖNETİM GİD.	210,00	
100 KASA		670,00
Emlak vergisinin ödenmesi		
10 _____ / _____		
730 GENEL ÜRETİM	800,00	
750 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİD.	300,00	
760 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞ. GİD.	140,00	
770 GENEL YÖNETİM GİD.	2.760,00	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		3.000,00
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		1.000,00
VEYA 373 MALİYET GİDER. KARŞ.		
Maddi ve maddi olmayan duran varlıklara amortisman ayrılması		

11	/	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ		3.500,00
303 UZUN VADELİ KRED. ANAPARA TAKSİT VE FAİZLERİ		2.000,00
309 DİĞER MALİ BORÇLAR		1.500,00
K.V. krediler için 1.500 YTL, U.V. krediler için 2.000 YTL faiz tahakkuk etmesi		
12/a	/	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ		3.200,00
309 DİĞER MALİ BORÇLAR		3.200,00
Yurtdışından alınan U.V. kredilere kur farkı tahakkuk ettirilmesi		
12/b	/	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ		400,00
150 İLK MADDE VE MALZEME		500,00
760 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞ. GİD.		100,00
103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖD. EMİRLERİ		1.000,00
K.V. borç temini için 400,00YTL, hammadde alışı için 500,00YTL, ticari malların Pazarlanması için 100,00YTL komisyon ödenmesi (çekle)		
13	/	
151 YARI MAMÜLLER-ÜRETİM		31.510,00
630 ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİD.		1.430,00
631 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞ. GİD.		2.640,00
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		26.190,00
660 KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ		1.900,00
661 UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ		5.200,00
680 ÇALIŞMAYAN KISIM GİDER VE ZARARLARI		220,00
711 DİREKT İLK MADDE VE MALZ. YANSITMASI		3.360,00
721 DİREKT İŞÇİLİK GİD. YANSITMASI		20.350,00
731 G.Ü. GİD. YANSITMASI		8.020,00
751 ARAŞ. VE GEL. GİD. YANSITMASI		1.430,00
761 PAZ. SATIŞ. VE DAĞ. GİD. YANSITMASI		2.640,00
771 GENEL YÖNETİM GİD. YANSITMASI		26.190,00
781 FİNANSMAN GİD. YANSITMASI		7.100,00

7. grupta izlenen esas faaliyet giderleri ile finansman giderlerinin ilgili üretim (stok) ve gider hesaplarına alınması

14	/	
152 MAMÜLLER		25.000,00
157 DİĞER STOKLAR		510,00
151 YARI MAMÜLLER-ÜRETİM		25.510,00
Üretimi tamamlanan yarı mamulün ve üretim artığının ilgili stok hesabına alınması		
15/a	/	
620 SATILAN MAMÜL MALİYETİ		20.000,00
152 MAMÜLLERİ		20.000,00
Satılan mamulün maliyeti		
15/b	/	
100 KASA		30.000,00
600 YURTİÇİ SATIŞALAR		30.000,00
Satılan mamulün maliyeti		
16	/	
711 DİREKT İLK MADDE VE MALZ. YANSITMASI		3.360,00
721 DİREKT İŞÇİLİK GİD. YANSITMASI		20.350,00
731 G.Ü. GİD. YANSITMASI		8.020,00
751 ARAŞ. VE GEL. GİD. YANSITMASI		1.430,00
761 PAZ. SATIŞ. VE DAĞ. GİD. YANSITMASI		2.640,00
771 GENEL YÖNETİM GİD. YANSITMASI		26.190,00
781 FİNANSMAN GİD. YANSITMASI		7.100,00
710 DİREKT İLK MADDE VE MALZ. GİD.		3.360,00
720 DİREKT İŞÇİLİK GİD.		20.350,00
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ		8.020,00
750 ARAŞ. VE GEL. GİD.		1.430,00
760 PAZ. SATIŞ. VE DAĞ. GİD.		2.640,00
770 GENEL YÖNETİM GİD. YANSITMASI		26.190,00
780 FİNANSMAN GİD. YANSITMASI		7.100,00

7. grupta fonksiyonel esasa göre izlenen gider ve yansıtma hesaplarının kapatılması

17 _____ / _____
690 DÖNEM KARI VE ZARARI 57.580,00

620 SATILAN MAMÜLLERİN MALİYETİ	20.000,00
630 ARAŞTIRMA VE GEL. GİD.	1.430,00
631 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞ. GİDERLERİ	2.640,00
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	26.190,00
660 KISA VADELİ BORÇLANAM GİD.	1.900,00
661 UZUN VADELİ BORÇLANAM GİD.	5.200,00
680 ÇALIŞMAYAN KISIM GİD. VE ZAR.	220,00

6. gruptaki esas faaliyet giderleri ile finansman ve çalışmayan kısım giderlerinin ilgili sonuç (kar-zarar) hesabına aktarılması

_____/_____
-7/A Seçeneğine göre gerekli muhasebe kayıtları (Bölüm Ayrılığı Sistemi)

a) Genel Muhasebe Bölümü Kayıtları:

1 _____ / _____
159 VERİLEN ŞİPARİŞ AVANSLARI 2.000,00

100 KASA 2.000,00
İlk madde ve malzeme siparişi avansı verilmesi

2 _____ / _____
150 İLK MADDE VE MALZEME 6.000,00

159 VERİLEN ŞİPARİŞ AVANSLARI 2.000,00
100 KASA 4.000,00

İlk madde ve malzemelerin teslim alınması ve avansın mahsubundan sonraki tutarın nakden ödenmesi

3 _____ / _____
700 MALİYET MUHASEBESİ BAĞLANTI HES. 3.350,00
760 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞ. GİD. 40,00

150 İLK MADDE VE MALZEME 3.390,00

Üretimde ve pazarlamada kullanılmak üzere ambardan çekilen ilk madde ve malzemeler

-Hammadde	3.000
-Yardımcı malzeme	300
-İşletme malzemesi	50
-Ambalaj malzemesi	40

4 _____ / _____
700 MALİYET MUHASEBESİ BAĞLANTI HES. 360,00

103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ 360,00

Üretimle ilgili olarak dışarıya yaptırılan işler için çekle ödeme yapılması

5 _____ / _____
700 MALİYET MUHASEBESİ BAĞLANTI HES. 26.000,00
750 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİD. 1.000,00
760 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞ. GİD. 2.000,00
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 7.000,00

335 PERSONELE BORÇLAR 18.930,00

VEYA 381 GİDER TAHAKKUKLARI

360 ÖDENEN ÇEK VERGİ VE FONLAR 6.870,00

361 ÖDENECEK SOSYAL GÜZ. KES. 10.200,00

İşçilere ücret tahakkuk ettirilmesi

6 _____ / _____
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 14.400,00

335 PERSONELE BORÇLAR 7.570,00

VEYA 381 GİDER TAHAKKUKLARI

360 ÖDENEN ÇEK VERGİ VE FONLAR 2.750,00

361 ÖDENECEK SOSYAL GÜZ. KES. 4.800,00

Aylıklı yönetici ve büro personeline ücret tahakkuk ettirilmesi

7 _____ / _____
700 MALİYET MUHASEBESİ BAĞLANTI HES. 700,00
760 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞ. GİD. 100,00
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 400,00

100 KASA 1.200,00

Dışarıdan sağlanan elektrik, su gaz, bakım-onarım, haberleşme,
nakliye ve diğer hizmetler ve giderler için ödeme yapılması

8 _____ / _____	
700 MALİYET MUHASEBESİ BAĞLANTI HES.	300,00
760 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞ. GİD.	150,00
770 GENEL YÖNETİM GİD.	1.420,00

100 KASA 1.870,00

Sigorta, kira, yolluk, icra, noter gideri ödenmesi

9 _____ / _____	
700 MALİYET MUHASEBESİ BAĞLANTI HES.	220,00
750 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİD.	130,00
760 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞ. GİD.	110,00
770 GENEL YÖNETİM GİD.	210,00

100 KASA 670,00

Emlak vergisinin ödenmesi

10 _____ / _____	
700 MALİYET MUHASEBESİ BAĞLANTI HES.	800,00
750 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİD.	300,00
760 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞ. GİD.	140,00
770 GENEL YÖNETİM GİD.	2.760,00

257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR 3.000,00

268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR 1.000,00

VEYA 373 MALİYET GİDER. KARŞ.

Maddi ve maddi olmayan duran varlıklara amortisman ayrılması

11 _____ / _____	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	3.500,00

303 UZUN VADELİ KRED. ANAPARA TAKSİT VE FAİZLERİ 2.000,00

309 DİĞER MALİ BORÇLAR 1.500,00

K.V. krediler için 1.500 YTL, U.V. krediler için 2.000 YTL
faiz tahakkuk etmesi

12/a _____ / _____

780 FİNANSMAN GİDERLERİ 3.200,00

309 DİĞER MALİ BORÇLAR 3.200,00

Yurtdışından alınan U.V. kredilere kur farkı tahakkuk ettirilmesi

12/b _____ / _____

780 FİNANSMAN GİDERLERİ 400,00

150 İLK MADDE VE MALZEME 500,00

760 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞ. GİD. 100,00

103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖD. EMİRLERİ 1.000,00

K.V. borç temini için 400,00YTL, hammadde alışı için 500,00YTL, ticari malların

Pazarlanması için 100,00YTL komisyon ödenmesi (çekle)

13 _____ / _____

151 YARI MAMÜLLER-ÜRETİM 31.510,00

630 ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİD. 1.430,00

631 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞ. GİD. 2.640,00

632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 26.190,00

660 KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ 1.900,00

661 UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ 5.200,00

680 ÇALIŞMAYAN KISIM GİDER VE ZARARLARI 220,00

700 MALİYET MUHASEBESİ BAĞLANTI HES. 31.730,00

751 ARAŞ. VE GEL. GİD. YANSITMASI 1.430,00

761 PAZ. SATIŞ. VE DAĞ. GİD. YANSITMASI 2.640,00

771 GENEL YÖNETİM GİD. YANSITMASI 26.190,00

781 FİNANSMAN GİD. YANSITMASI 7.100,00

7. grupta izlenen esas faaliyet giderleri ile finansman giderlerinin ilgili

üretim (stok) ve gider hesaplarına alınması

14	/	
152 MAMÜLLER		25.000,00
157 DİĞER STOKLAR		510,00
151 YARI MAMÜLLER-ÜRETİM		25.510,00
Üretimi tamamlanan yarı mamulün ve üretim artığının ilgili stok hesabına alınması		
15/a	/	
620 SATILAN MAMÜL MALİYETİ		20.000,00
152 MAMÜLLERİ		20.000,00
Satılan mamulün maliyeti		
15/b	/	
100 KASA		30.000,00
600 YURTIÇI SATIŞALAR		30.000,00
Satılan mamulün maliyeti		
16	/	
751 ARAŞ. VE GEL. GİD. YANSITMASI		1.430,00
761 PAZ. SATIŞ. VE DAĞ. GİD. YANSITMASI		2.640,00
771 GENEL YÖNETİM GİD. YANSITMASI		26.190,00
781 FİNANSMAN GİD. YANSITMASI		7.100,00
750 ARAŞ. VE GEL. GİD.		1.430,00
760 PAZ. SATIŞ. VE DAĞ. GİD.		2.640,00
770 GENEL YÖNETİM GİD. YANSITMASI		26.190,00
780 FİNANSMAN GİD. YANSITMASI		7.100,00

7. gruptaki kapanmayan gider ve yansıtma hesaplarının kapatılması

17	/	
690 DÖNEM KARI VE ZARARI		57.580,00
620 SATILAN MAMÜLLERİN MALİYETİ		20.000,00
630 ARAŞTIRMA VE GEL. GİD.		1.430,00
631 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞ. GİDERLERİ		2.640,00
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		26.190,00
660 KISA VADELİ BORÇLANAM GİD.		1.900,00
661 UZUN VADELİ BORÇLANAM GİD.		5.200,00
680 ÇALIŞMAYAN KISIM GİD. VE ZAR.		220,00

6. gruptaki esas faaliyet giderleri ile finansman ve çalışmayan kısım giderlerinin ilgili sonuç (kar-zarar) hesabına aktarılması

	/	
b) Maliyet Muhasebesi Bölümü Kayıtları:		
3	/	
710 DİREKT İLK MAD. VE MALZ. GİD.		3.000,00
730 GENEL ÜRETİM GİDERLER		350,00
701 MALİYET MUHASEBESİ YANSITMA HESABI		3.350,00

Üretimde kullanılmak üzere ambardan hammadde ve malzeme çekilmesi

4	/	
710 DİREKT İLK MAD. VE MALZ. GİD.		360,00
701 MALİYET MUHASEBESİ YANSITMA HES.		360,00

Üretimle ilgili olarak dışarıya yaptırılan işler için çekle ödeme yapılması

5	/	
720 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ.		20.000,00
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ.		6.000,00
701 MALİYET MUHASEBESİ YANSITMA HES.		26.00,00

Genel muhasebe bölümü tarafından tahakkuk ettirilen işçi ücretlerinin üretime ait kısmı

7 _____ / _____
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ. 700,00

701 MALİYET MUHASEBESİ YANSITMA HES. 700,00

Elektrik, su, gaz, bakım-onarım, ve dışardan sağlanan diğer
fayda ve hizmetler için ödenen giderlerin üretime ait olan kısmı

8 _____ / _____
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ. 300,00

701 MALİYET MUHASEBESİ YANSITMA HES. 300,00

Ödenen sigorta ve kira giderlerinin üretimle ilgili kısmı

9 _____ / _____
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ. 220,00

701 MALİYET MUHASEBESİ YANSITMA HES. 220,00

Ödenen emlak vergisinin üretime ait kısmı

10 _____ / _____
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ. 800,00

701 MALİYET MUHASEBESİ YANSITMA HES. 800,00

Ayrılan amortismanın üretime ait kısmı

_____ / _____
13/a _____ / _____
701 MALİYET MUHASEBESİ YANSITMA HES. 31.730,00

711 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME YANSITMA HES. 3.360,00

721 DİREKT İŞÇİLİK GİD. YANSITMA 20.000,00

731 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ YANSITMA 8.370,00

Üretime başlanmış olduğunun genel muhasebe bölümüne bildirilmesi

13/b _____ / _____	
711 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME YANSITMA HES.	3.360,00
721 DİREKT İŞÇİLİK GİD. YANSITMA	20.000,00
731 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ YANSITMA	8.370,00

710 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME	3.360,00
720 DİREKT İŞÇİLİK	20.000,00
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ	8.370,00

Gider ve yansıtma hesaplarının kapatılması

_____ / _____

4- SONUÇ

Tekdüzen Hesap Planında maliyet hesapları uygulamada esneklik sağlamak amacıyla iki seçenek halinde 7/A ve 7/B olarak düzenlenmiştir. 7/A seçeneğinde maliyet hesapları, işletme fonksiyonlarına göre bölünmekte; 7/B seçeneğinde ise gider çeşitlerine göre bölümlenmektedir. Dönem sonunda ise maliyet hesaplarında bulunan giderler yansıtma hesapları yolu ile ilgili gelir tablosu hesaplarına aktarılır. Yansıtma işlemi bittikten sonra maliyet hesapları ve ilgili yansıtma hesapları ters kayıtla kapatılır.

YARALANILAN KAYNAKLAR

- SÜRMEN Yusuf, Muhasebe-2
- SEVİLENGÜL Orhan, Genel Muhasebe
- KÜTÜK Zafer-ALTUNCU Hasan, Vergisel İşlemlerin Muhasebeleştirilmesi
- ŞİMŞEK Alper-ÖZKÖK Servet, Vergi Muhasebesi
- HAFTACI Vasfi, Maliyet Muhasebesi
- ÖRTEN Remzi-KARAPINAR Aydın, Dönem sonu Muhasebe Uygulamaları
- ÖRTEN Remzi, Genel Muhasebe
- 1 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği